

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) ประทับธรรม...ผู้นำศาสนาพุทธจากไทยไปทั่วโลก

“ผู้รักาศิล ตั้งใจให้ดี ปิดอบายภูมิได้แน่นอน” นี่หนึ่งในคำสอนของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) สมเด็จพระราชาคณะฝ่ายมหานิกาย อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช และเจ้าอาวาสวัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร และประธานสมัชชามหาเถรสมาคม เป็นพระเถระที่มีอาวุโสโดยสมณศักดิ์สูงสุดของมหาเถรสมาคม และเป็นผู้เปิดวิสัยทัศน์ธรรมสู่วิสัยทัศน์โลก ทำให้มีพระธรรมทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศจนถึงปัจจุบัน

เส้นทางธรรม

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เกี่ยว อุปเสโณ หรือเด็กชายเกี่ยว โชคชัย เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2471 เป็นชาวบ้านเฒ่า ตำบลบ่อผุด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครอบครัวทำสวนมะพร้าว

เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนประจำหมู่บ้าน เด็กชายเกี่ยวเกิดมีอาการป่วยไข้ขึ้นมาอย่างกะทันหัน บิดามารดาจึงขนานนามว่า หากหายจากป่วยไข้จะให้บวชเป็นเณร เมื่อหายป่วยจึงได้ให้บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2484 ตอนอายุ 12 ปี ที่วัดสว่างอารมณ์ ตำบลบ่อผุด บนเกาะสมุยนั่นเอง

จากเดิมที่ตั้งใจจะบวชเณรเพียง 7 วัน แต่ด้วยศรัทธาต่อพระธรรมคำสอน ปรากฏว่าสามเณรเกี่ยวไม่คิดสึก โยมบิดามารดาจึงพาไปฝากพระครูอรุณกิจโกศล หรือหลวงพ่อฟรัง เจ้าอาวาสวัดแจ้ง ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย ต่อมาหลวงพ่อฟรังนำไปฝากอาจารย์กตุ วัดสระเกศ กรุงเทพมหานคร แต่ไม่นาน กรุงเทพฯประสบภัยสงครามโลกครั้งที่สอง หลวงพ่อจึงรับตัวกลับไปฝากอาจารย์มหาลั่น ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระทั่งสงครามสงบจึงพากลับไปที่วัดสระเกศ ฝากไว้กับสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณโก) และท่านก็ได้ถวายตัวเป็นศิษย์กันทุกวัยเรื่อยมา

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ดำรงตนอยู่ในสมณเพศราบเข้าสู่วิยชา สร้างคุณูปการแก่พระพุทธศาสนาได้มากมายจวบจนแยกจิตจากสังขาร มรณภาพเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2556 สิริรวมอายุ 85 ปี

นำพุทธศาสนาจากไทยสู่ต่างแดน

ขณะดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร และประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เจ้าประคุณสมเด็จพระธีรญาณมุนีฯ ริเริ่มการสร้างวัดไทยในต่างประเทศ และวางรากฐานแนวคิดนำพระพุทธศาสนาทั่วเข้าสู่ยุคใหม่

นอกจากแรงบันดาลใจในการเผยแผ่พุทธศาสนาในต่างแดนที่ได้รับมาจากเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณโกโณ) ผู้เป็นอาจารย์แล้ว พระพรหมสุธี เจ้าอาวาสวัดสระเกศ ลูกศิษย์ก้นกุฏิของสมเด็จพระธีรญาณมุนีฯ ได้เล่าถึงปณิธานการเผยแผ่ธรรมของท่านไว้ว่า **ท่านเห็นแบบอย่างจากพระอัสสชิ และสองพระธรรมทูตที่นำพุทธศาสนาจากอินเดียมาเผยแผ่ยังแผ่นดินสุวรรณภูมิ นำโดยพระโสณะและพระอุตตระเป็นหัวหน้าคณะ ด้วยแรงบันดาลใจเหล่านี้ ทำให้เจ้าพระคุณสมเด็จพระธีรญาณมุนีฯ มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้พระพุทธศาสนาจากประเทศไทย กระจายไปอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก**

เจ้าประคุณสมเด็จพระธีรญาณมุนีฯ เริ่มทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ด้วยการเริ่มฝึกพระธรรมทูตให้มีความพร้อมทั้งพระธรรมวินัย และหลักธรรมคำสอนในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่งเสริมให้เรียนทั้งกรรมฐาน และภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเผยแผ่พุทธศาสนาแก่ชาวต่างชาติ

ขณะเดียวกันก็เริ่มเดินทางไปยังต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการสร้างวัดไทยในประเทศนั้นๆ โดยในช่วงแรกๆ เจ้าประคุณสมเด็จพระธีรญาณมุนีฯ จะเน้นการเดินทางไปยังประเทศที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ทั้งที่เคยรุ่งเรืองหรือล่มสลายไปแล้วตามกาลเวลาและเหตุปัจจัย เช่น การสานศาสนาสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน ริเริ่มการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศจีน การเดินทางไปยังมาเลเซีย อินโดนีเซีย บังคลาเทศ เนปาล อินเดีย และอัฟกานิสถาน เป็นต้น จากนั้น จึงค่อยเดินทางไกลออกไปยังยุโรป และอเมริกา

จากการเดินทางไปต่างประเทศบ่อยครั้ง ทำให้เจ้าประคุณสมเด็จพระธีรญาณมุนีฯ มีโอกาสพบกับชาวไทยในต่างแดน ได้ทราบถึงความเป็นอยู่และความลำบากของชาวไทย ท่านพบว่า **ประเทศที่คนไทยไปอยู่กันนานๆ เมื่อมีพระไปอยู่ก็เหมือนได้ที่พัก บางคนอยู่ต่างประเทศเป็นสิบๆ ปี ไม่เคยกลับบ้าน ไม่เคยเจอพระ พอเห็นพระถึงกับร้องไห้ บอกว่าเหมือนพระมาโปรด** ยิ่งเป็นแรงผลักดันเสริมให้ท่านมุ่งมั่นการสร้างวัดไทยในต่างประเทศมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2515 สมเด็จพระพุทธปาพจนบดีได้รับนิมนต์จากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้ไปสังเกตการณ์การศึกษาพระพุทธศาสนาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา จึงเริ่มเห็นหนทางในการเผยแผ่และวางรากฐานพระพุทธศาสนาที่นั่น โดยเริ่มจากการอาศัยสมาคมชาวไทยต่างๆ เช่น สมาคมชาวไทยอีสาน สมาคมชาวไทยเหนือ และสมาคมชาวไทยก๊กมิน ตลอดจนนักศึกษาในอเมริกา ในการวิธีการที่จะสร้างวัดไทยในสหรัฐอเมริกาจนสำเร็จ

ก่อนที่จะส่งพระธรรมทูตไป ท่านได้ไปทดลองใช้ชีวิตที่ประเทศอเมริกาด้วยตนเอง เพื่อศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี อยู่นานถึง 2 เดือน

หลังการวางรากฐานพระพุทธศาสนาในอเมริกาบรรลุผลสำเร็จ เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร ได้เปลี่ยนเส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปสังเกตการณ์พระศาสนาในยุโรป โดยเริ่มต้นที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพราะเห็นว่าสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศไม่เหินห่างจนเกินไปที่พระธรรมทูตจะดำเนินชีวิตอยู่ได้ อย่างประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย วัดไทยแห่งแรกในยุโรปจึงถูกสร้างขึ้นที่นั่น และทั้งจัดให้เป็นศูนย์ฝึกพระธรรมทูตให้รู้จักวิถีการดำรงชีวิตในประเทศแถบสแกนดิเนเวียไปด้วย

ด้วยสมเด็จพระญาณสังวร เชื่อมั่นว่า แม้สภาพภูมิอากาศประเทศในแถบสแกนดิเนเวียจะหนาวเย็นเกือบตลอดทั้งปี แต่สภาพจิตใจของผู้คนกลับอบอุ่น โย พระพุทธศาสนาจะเจริญได้ดีในประเทศแถบนั้น แม้ในช่วงแรกจะยังไม่มี การสร้างวัดอย่างเป็นทางการเป็นกิจลักษณะ แต่ธรรมจักรได้เริ่มถูกชักจูงหน้าหน้าต่างคอนโดที่พัก ในกรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน เป็นสัญลักษณ์ว่าพระพุทธศาสนาจะเริ่มหยั่งรากฝังลึกลงบนดินแดนแห่งนี้แล้ว

พระพุทธศาสนาในประเทศสวีเดนได้รับการตอบรับจากประชาชนอย่างยิ่ง และเป็นประเทศแรกในโลกตะวันตก ที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยดำรงให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในประเทศของตน และจัดสรรพื้นที่ให้กว่า 271 ไร่ เพื่อดำเนินการสร้างวัดไทย

ด้วยนโยบายที่ลึกซึ้งของท่านทำให้คณะสงฆ์ไทยใช้เงินน้อยมากในการสร้างวัดไทยในต่างแดน โดยเฉพาะทางฝั่งยุโรป เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร ได้วางแนวทางการสร้างวัดสำหรับพระธรรมทูตไว้ว่า

“พระสงฆ์ไปปฏิบัติงานประเทศใดต้องใช้เงินของประเทศนั้นสร้างวัด เพราะถ้าจะเอาเงินไทยไปสร้างวัดในต่างประเทศ เราจะต้องเอาเงินบาทออกนอกประเทศเท่าไรจึงจะสร้างวัดได้วัดหนึ่ง ค่าเงินบาทกับเงินต่างประเทศแตกต่างกันมาก พระสงฆ์ที่ไปอยู่ต่างประเทศจึงต้องเก่งและมีความอดทนสูง”

นอกจากช่วยประหยัดงบประมาณของชาติไปจำนวนมากแล้ว การที่ฝรั่งเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างวัดในพระพุทธศาสนาขึ้นเอง ย่อมช่วยสร้างความรู้สึกรักและความผูกพันในสิ่งที่เขาสร้างขึ้นมานี้ ซึ่งจะทำให้วัดไทยมีความมั่นคง ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี

ปัจจุบันมีวัดไทยเกิดขึ้นมากมายในยุโรป เช่น วัดพุทธาราม กรุงสต็อกโฮล์ม, วัดพุทธาราม เฟรดิก้า ประเทศสวีเดน, วัดไทยนอร์เวย์ ประเทศนอร์เวย์, วัดไทยเดนมาร์ค กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ค, วัดไทย ฟินแลนด์ กรุงเฮลซิงกิ, วัดไทยในเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี, วัดไทยไอซ์แลนด์, และวัดไทยเบลเยียม ซึ่งขยายวัดออกไปอีกถึง 3 วัดในลักเซมเบิร์กในเวลาต่อมา เป็นต้น

ปัจจุบันมี **วัดไทยในต่างประเทศทั่วโลก**¹ 48 แห่ง ทั้งในทวีปอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และอีกหลายวัดในทวีปเอเชีย พระธรรมทูตที่ส่งไปไม่ได้มีหน้าที่เพียงเผยแผ่พุทธศาสนาเท่านั้น หากแต่ยังช่วยสอนภาษาไทยให้กับลูกครึ่งคนไทย รวมทั้งวัฒนธรรม และประเพณีไทยอีกด้วย

นอกจากนี้ เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าอาวาสวัดสระเกศ ได้สร้างอาคารหลังหนึ่งขึ้นภายในบริเวณวัด และให้ชื่อว่า “**อาคารอนุสรณ์สมเด็จพระญาณโกญทิตมหาเถร พ.ศ. 2517**” เพื่อเป็นที่พักของพระสงฆ์ต่างชาติที่มาศึกษาเล่าเรียนพระพุทธศาสนาในประเทศไทยให้ได้รับความสะดวกสบายในเรื่องที่อยู่อาศัย และเป็นอนุสรณ์แด่สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณโกญทิต) พระอาจารย์ผู้จุดประกายความคิดที่จะให้พระพุทธศาสนาแผ่ไพศาลไปในโลกตะวันตก ได้เป็นที่พักพิงทางด้านจิตใจแก่ชาวไทยในต่างแดน และชาวต่างประเทศทั่วโลก

เปิดกว้าง สนับสนุนด้านการศึกษา

เจ้าประคุณสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าอาวาสวัดสระเกศ เป็นพระที่เปิดกว้าง สนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรได้รับการศึกษาอย่างไม่ปิดกั้น ส่งเสริมให้เรียนสูงๆ ให้ทุนเรียนต่อปริญญาโท และอีกมากมาย โดยมีแนวทางกว้างๆ ว่าเมื่อบวชเข้าในพุทธศาสนาแล้ว ต้องเรียนพระธรรมวินัยและหลักธรรมเสียก่อนเพื่อเป็นแบบอย่างแก่คนทั่วไป เมื่อเรียนรู้เต็มที่แล้ว ท่านจะส่งเสริมให้เรียนวิชาสมัยใหม่ วิชาการอันใดก็ได้ที่ไม่ขัดกับพระธรรมวินัย

นอกจากนี้ ท่านยังริเริ่มให้พระสงฆ์นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่นการจัดตั้งสถานีวิทยุและโทรทัศน์พระพุทธศาสนาภายใต้กำกับมหาเถรสมาคม เป็นต้น

พระผู้เมตตาและสมณะ

แม้เจ้าประคุณสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ จะมีศาสนากิจมากมาย แต่ก็ถึงพร้อมด้วยจริยวัตรและปฏิปทาที่งดงาม ภายใต้ใบหน้าที่ยิ้มแย้ม มีรอยยิ้มฉายอยู่บนหน้าตลอดเวลา บ่งบอกพลังแห่งเมตตาธรรม อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการฝึกฝนในพระกรรมฐานอย่างหนัก

¹ เว็บไซต์วัดไทยในต่างประเทศ http://www1.onab.go.th/index.php?option=com_weblinks&view=category&id=87&Itemid=290,
สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ

ท่านเริ่มเรียนพระกรรมฐานเบื้องต้นจากหลวงพ่อฟุ้ง ซึ่งเป็นพระวิปัสสนาจารย์องค์สำคัญของเกาะส
นุญ โดยหลวงพ่อฟุ้งได้นำเจริญพระกรรมฐานบนหลุมฝังศพพระมีอายุ 12 ปี เท่านั้น ต่อมา ได้เรียนพระ
กรรมฐานจากเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทโย) ซึ่งเป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่า พระองค์ท่านมีความ
ชำนาญด้านกสิณ นอกจากนี้ เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฯ ยังได้ให้ความสนใจวิธีการเจริญพระกรรมฐานแนวอื่นๆ อีก
ด้วย

นอกจากนี้ท่านยังมีวัตรปฏิบัติสมณะ และไม่ยึดติด โดยเน้นการทำให้บรรดาศิษย์ดูเป็นแบบอย่าง ลูกศิษย์
กันกุฎีต่างยืนยันว่า ห้องของท่านมีเพียงเสื่อผืน หมอนใบ และผ้าปูเสื่อ 1 ผืน ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกใดๆ
ท่านมักนำเงินจากกิจนิมนต์ที่ญาติโยมถวายมาในโอกาสต่างๆ ไปบริจาคเงินสร้างตึกตามโรงพยาบาล และเมื่อ
สร้างเสร็จแล้วท่านจะไม่ให้ชื่อท่าน แต่ให้ใช้ชื่อว่า “ตึกผู้มีพระคุณ” ซึ่งหมายถึงญาติโยมเจ้าของเงินนั่นเอง

นอกจากนี้ แม้ท่านจะเป็นพระ แต่ก็เลี้ยงอาหารพระบ่อยมาก ให้พระได้ทดลองฉันอาหารฝรั่งบ้าง ท่าน
บอกว่าอยากให้พระรู้จัก รู้เท่าทันเหตุการณ์ ส่วนการฉันของท่านจะไม่ยึดติดกับอาหารอย่างใดอย่างหนึ่ง โยม
ถวายอะไรมาฉันอย่างนั้น

ลำดับเส้นทางชีวิตกับการวางรากฐานงานพระธรรมทูต ณ ดินแดนนอกอาณาเขตพระพุทธศาสนา

พ.ศ.2489	สอบได้นักธรรมชั้นเอก
พ.ศ.2497	สอบได้เปรียญธรรม 9 ประโยค
พ.ศ.2497	ไปร่วมประชุมฉัฐฐสังคีต ณ ประเทศพม่า
พ.ศ.2498	เป็นกรรมการพิเศษแผนกตรวจสำนวนแปลวินัยปิฎก ฉบับปี 2500 ของคณะสงฆ์
พ.ศ.2499	เป็นอาจารย์สอนบาลี มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ.2500	ไปร่วมประชุมอรรถกถาสังคายนา ณ ประเทศพม่า เป็นประธานหัวหน้าแผนกคณะพุทธศาสตร์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ.2502	เป็นผู้ช่วยอธิการบดี มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เป็นหัวหน้าแผนกธรรมวิจย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ไปสังเกตการณ์พระพุทธศาสนาในประเทศใกล้เคียง ได้แก่ ลาว อินโดนีเซีย อินเดีย และศรีลังกา
เป็นต้น
พ.ศ.2504	เป็นกรรมการหน่วยวิจัย จัดทำนามมานุกรม ของคณะสงฆ์ โดยกรมศาสนา
พ.ศ.2505	เป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปดูการศาสนาและเชื่อมศาสนสัมพันธ์ ที่ประเทศเกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน
ฮ่องกง และจีนฯลฯ
พ.ศ.2506	เป็นประธานคณะกรรมการต้อนรับสมณทูต จากไต้หวัน

- พ.ศ.2507 เป็นเลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้รับพระราชทานแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะภาค 9 เป็นหัวหน้าอำนวยการพระธรรม
ทูตสาย 8
- พ.ศ.2508 ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค 9
เป็นเลขาธิการสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช ญาณโกศลมหาเถร
สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 15 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์
- พ.ศ.2509 เป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปสังเกตการณ์การศึกษาพระพุทธศาสนาที่ประเทศลาว และเวียดนาม
- พ.ศ.2510 เป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปสังเกตการณ์การศึกษาพระพุทธศาสนาที่ประเทศลาว และศรีลังกา
ญูปัน ไต้หวัน ฮองกง ในความอุปถัมภ์ของ พ.ส.อ.
- พ.ศ.2511 เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อประกอบพิธีอุปสมบทให้กับชาวไต้หวัน ณ ประเทศไต้หวัน
- พ.ศ.2512 เป็นกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ
- พ.ศ.2513 เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดสระเกษ
เป็นกรรมการยกร่างหลักสูตรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
- พ.ศ.2514 ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดสระเกษ
- พ.ศ.2515 เป็นหัวหน้าคณะไปปฏิบัติศาสนกิจที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อสังเกตการณ์พระพุทธศาสนา
ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ตามคำนิมนต์ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา
- พ.ศ.2516 เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม
- พ.ศ.2524 ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค 10
เป็นรองประธานสภาสงฆ์แห่งโลก
- พ.ศ.2525 ไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อสาธิตอุปสมบทกรรม และอุโบสถกรรม ตามแบบคณะสงฆ์ไทย ที่ประเทศ
ศรีลังกา
- พ.ศ.2528 เป็นประธานกรรมการ สังคยานาพระธรรมวินัย ตรวจชำระ พระไตรปิฎก ในมหามงคลสมัย
พระชนมพรรษา 5 รอบ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน
- พ.ศ.2532 ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก
เป็นประธานคณะกรรมการสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ
- พ.ศ.2534 เป็นประธานคณะกรรมการจัดการชำระและพิมพ์อรรถกถาพระไตรปิฎก เอลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 5
รอบ 12 สิงหาคม พ.ศ.2535
เป็นประธานกรรมการศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุ สามเณร (ศ.ต.ภ.)
เป็นรองแม่กองงานพระธรรมทูต
- พ.ศ.2535 เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อประกอบพิธีอุปสมบทให้กับชาวไต้หวัน ณ ประเทศไต้หวัน
- พ.ศ.2537 เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อประกอบพิธีอุปสมบทให้กับชาวออสเตรเลีย ณ ประเทศ
ออสเตรเลีย

- พ.ศ.2539 เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ และสังเกตการณ์พระพุทธศาสนาในประเทศเยอรมัน
- พ.ศ.2540 ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่พระพุทธศาสนา มหาเถรสมาคม
- เป็นประธานคณะกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติและอุบัติภัย
- พ.ศ.2541 เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อประกอบพิธีอุปสมบทให้กับชาวไต้หวัน ณ ประเทศไต้หวัน
- พ.ศ.2542 เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อเปิดวัดนอร์เวย์ และสังเกตการณ์พระพุทธศาสนา ในภาคพื้นยุโรป เช่น สวีเดน เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส และสวิตเซอร์แลนด์
- พ.ศ.2543 เดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจเพื่อประกอบพิธีอุปสมบทให้กับชาวไต้หวัน ณ ประเทศไต้หวัน
- พ.ศ.2545 เป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
- พ.ศ.2547 เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
- พ.ศ.2549 ริเริ่มให้จัดตั้งกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- พ.ศ.2550 ริเริ่มให้จัดตั้งสถานีวิจัยและโทรทัศน์พระพุทธศาสนาภายใต้กำกับมหาเถรสมาคม
- ริเริ่มให้พระสงฆ์นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- พ.ศ.2551 จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความมั่นคงแห่งสถาบันชาติ พระศาสนา พระมหากษัตริย์ ภายใต้กำกับมหาเถรสมาคม โดยการสนับสนุนของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นศูนย์กลางด้านความมั่นคงของพระพุทธศาสนา
- พ.ศ.2553 ให้กำเนิดพระธรรมทูตอาสา 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้
- มีพระบัญชาให้อัญเชิญพระคัมภีร์โบราณทางพระพุทธศาสนา 2,000 ปี จากประเทศนอร์เวย์ ประดิษฐานเป็นการถาวร ณ บรมบรรพต ภูเขาทอง
- พ.ศ.2554 จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือวัด และผู้ประสบภัยน้ำท่วมของคณะสงฆ์
- พ.ศ.2555 ก่อตั้งรางวัลระดับนานาชาติ "Awakening Leadership Award" และประกาศเกียรติคุณแก่ผู้นำชาวพุทธ กว่า 85 ประเทศทั่วโลก ณ องค์การสหประชาชาติ

ข้อมูลอ้างอิง

หนังสือชีวิตและความคิดสมเด็จพระพุทธมหาราช (เกี่ยว อุปเสโน), วิกิพีเดีย, เฟซบุ๊ก สำนักงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมฯ วัดสระเกศ